

DAN MERISCA
1957 - 1991

in memoriam

DAN MERIŞCA

1957-1991

in memoriam

*Publicație inițiată de Virgil Băbîi și realizată de el
cu ajutorul lui Sorin Antohi și sprijinul lui Lucian Merișca*

Cuprins

După douăzecișicinci de ani (Sorin Antohi)	5
Restituiri (Dan Merișca)	7
Parabole	7
Coralii de pe planeta Archaeus	9
Break	12
Burocratiland	16
Pegas	19
Vis	25
Zarurile de stele ale timpului (pagină de manuscris)	26
Repere ale vieții și operei (Sorin Antohi)	
Cronologia	30
Documente fotografice	42

După douăzecișicinci de ani

Acum exact un sfert de secol, Dan Merișca părăsea această lume.

Pe 25 noiembrie 2016, la Casa de Cultură a (Tineretului și) Studenților din Iași, locul public în care viața lui Dan s-a împlinit, iar memoria și moștenirea lui culturală dăinuie, mai mulți oameni din câteva generații se întâlnesc pentru a-l omagia pe omul care i-a adus împreună și i-a ținut alături pînă azi. Întîlnirea are loc în cadrul celei de-a XVIII-a ediții a Zilelor “Dan Merișca”, o manifestare națională pe care George Ceaușu și Clubul UNESCO “Quasar” (sprijiniți de diverse persoane, instituții și asociații) o animă în același spirit de pietate amicală și de fidelitate față de idealurile comune ale unei tinereți metaistorice – deopotrivă lucidă, visătoare și vizionară.

Într-o cultură și într-o societate fără bună ținere de minte, prezența vie a lui Dan și a ideilor sale este în sine o excepție. E datoria noastră de supraviețuitori să perpetuăm și să transmitem mai departe această prezență, îmbogățind-o după puteri. În acest sens, Virgil Băbîi, fost coleg de clasă în liceu cu Dan (ca Sorin Simion, ca mine), a avut inițiativa acestei mici colecții de imagini și texte. Virgil a conceput apoi macheta ei și a realizat-o concret (digital și material). Lucian ne-a furnizat cele mai multe imagini, le-a datat

și explicitat în măsura posibilului, a selectat și reconstituit textele (majoritatea, inedite; unul, apărut în Convorbiri literare; toate datează din anii 1980), precum și fragmentul de jurnal (de prin 1977), adăugându-le o pagină de manuscris -- fereastră către atelierul de creație al lui Dan. George Ceaușu ne-a stat alături, ca întotdeauna. Eu am ajutat unde a fost nevoie. Între altele, propunând o structură, precum și câteva repere ale vieții și operei lui Dan, însoțite de succinte interpretări și clarificări.

Memoria lui Dan Merișca are desigur o puternică dimensiune simbolică, aproape mitologică. Această dimensiune capătă cu anii o anumită autonomie, fiindcă posteritatea este creatoare și dinamică, experimentând toate posibilitățile și modalitățile, de la hagiografie la uitare. Asta și este posteritatea: o formă postumă a vieții. Noi, cei care l-am cunoscut pe Dan, avem însă datoria de a-l reintegra mereu în istorie (de la biografie și egoistorie la microistorie și Istorie), pentru a împiedica disoluția omului empiric într-un arhetip impersonal, oricât de glorios. Sperăm să reluăm acest “exercițiu de admirație” într-un viitor volum, când arhiva lui Dan, aflată în custodia lui Lucian și deja explorată de unii cercetători, ne va furniza noi materiale, iar alte portrete și exegeze se vor putea adăuga celor de față, precum și celor deja publicate în periodice și în spațiul virtual.

Sorin Antohi
București, 21 noiembrie 2016

RESTITUIRI (Dan Merișca)

Parabola anti-evoluționistă

O planetă pe care evoluția e exact invers decât pe Terra. Legea genetică este: ființe cât mai deosebite, diversificate, unindu-se cu frenezie și osmozându-și genele pentru a da, în final, ultima ființă, vietatea finală, unică și cea mai simplă!

Parabola cailor (Cabalutopia)

Caii sedentari, cu ochelari de cal și cu traista de ovăz legată de bot, visând la galopuri, cu coamele-n vânt, pe câmpii infinite.

(Vezi și textul din *Gulliver* despre Țara Cailor)

Parabola cheiței

Povestea cu tipii care se opresc brusc din dialog și din dinamica socială, pentru că, luați cu vorba, nu-și mai învârtiseră reciproc cheița.

(Sau: Am pierdut cheița! Si mă bate mama! Cine mi-o găsește, cheia o-nvârtește! Eu îi dau cheița, sa-mi deschid-ușița!)

Noua parabolă a găștelor

Cam nemâncăți sau doar dintr-un capriciu gurmandesc, decadenți, romanii căsăpesc găștele de pe zidurile Capitoliului și fac din ele pâte au foie gras. În noaptea aceea se culcă ghiftuiți. Și atunci vin barbarii care îi taie bucăți în timp ce ăștia râgâie sătui prin somn.

Parabola Sclipicilor

O poveste a unui obiect prețios (piatra Sclipicilor) care nu poate intra în posesia nimănui prin forță. Pentru că întotdeauna există cineva mai puternic.

O găsește o fetiță, i-o ia un băiețel, de la care o ia cu forța un flăcău, de la care o ia taică-său, de la care o ia stăpânul, de la care o ia regele. Vin uriașii (sclipitori) care trăseseră cu praștia de pe cealaltă lume (lucioasă) și spun că-i a lor, o iau înapoi.

Sau pietroiul e căzut din cer; se bat de la el generații după generații, războaie mondiale după războaie mondiale se succedă, e considerat cel mai prețios obiect de pe Pământ, un fel de nou Graal. La sfârșit îl recunoaște un extraterestru, un sclipici de pe planeta vecină: *Ăsta-i pietroiul pe care l-am aruncat eu cu praștia* - spune el. *Îl vreau înapoi.*

Parabola șobolanilor și a șoarecilor

Șoarecii și șobolanii, ca simbol al marilor dezastre, se adună și părăsesc galaxia! Încep să iasă din găuri, de peste tot, incredibil de mulți, copleșitor, apocaliptic, apoi se îmbarcă și pleacă. Și se așterne un cer de sfârșit de lume, oamenii nemaiaivând altceva de făcut decât să aștepte finalul!!

Coralii de pe planeta Archaeus

La început, a fost doar vântul. Pe Archaeus, vântul este zeul cel mai temut. El aduce ploile devastatoare din anotimpul coraliier, inundațiile, alunecările de teren. Vântul este cel care biciuiește apoi, neobosit, întinsele câmpuri de mărgean, sorbind prin capilarele solului orice urmă de umezeală, târând după sine secetele cumplite ce bântuie lungul anotimp deșertic. Blestemate fie trupurile sale șerpești și colții săi de venin care-și mușcă la nesfârșit coada-i cea fără de odihnă și blestemat fie numele său în veacul veacurilor. Iar numele său este Yormungando.

Pe Archaeus, vântul este zeul cel mai iubit. El aduce bogatele recolte de licheni *manna* din anotimpul îmbelșugat, ciupercile, anemonele zburătoare. Și tot el mângâie, apoi, neîncetat, întinsele câmpuri de mărgean, fertilizându-le cu cenuși roditoare, legând rodul și perpetuând viața. Binecuvântate fie trupurile lui, brâuri ale pământului, și răsuflarea-i mângâietoare ce ne ocrotește sufletele fără de astâmpăr și binecuvântat fie numele lui în veacul veacurilor. Iar numele lui este Enlil.

Însă răsuflarea și solzii și colții aceluși vânt sunt semințele de Coral, pe care el le poartă jur-împrejurul planetei, rotație după rotație, rostogolindu-le printre munți, împingându-le pe ape, purtându-le deasupra deșerturilor albastre, călindu-le în focul rece al aurorelor înalte.

...S-a scurs un veac de când pamântenii coborâseră pentru întâia oară din cer. Bubuind năprasnic, navele lor protejate de scuturi extradure, sfărâmaseră ca pe nimic bătrânele coloane de coral din pustă, jeturile lor reactive spulberaseră tot ceea ce păruse a fi etern. Și sensibil, în ținutul de coral și de vânt. Iar din acele nave coborâra mesagerii Pământului, aducând cu ei mașinile cele neobosite și care pot orice. Mașinile cele atotînțelepte. Aducând cu ei un mileniu de eră cosmică și credința nestrămutată în puterea lor de a învinge materia. Și pe *Dumnezeu* cu ei, dar un dumnezeu care aici era străin și îndepărtat.

Fără îndoială, schimbarea a venit odată cu ei.

Vântul planetei îi adusese pe oameni..., desigur, el era Zeul Suprem, iar băștinașii și căpeteniile lor i-au întâmpinat cu venerație. O mare de umanoizi acoperiți, le-au cântat cântecele bucuriei.

Multe, mici sau mari, erau toate minunile pământene. Dar din tot ce văzură, din toate noutățile cele nemaivăzute, rămase credința în Biserica de coral. Coralii erau stâlpii care țineau desigur cerul, ca să nu cadă în adâncuri, iar lumina întreagă să nu fie suptă de întuneric! Până și mormintele celor de pe Archaeus erau în aer, purtate de vânt, precum spori, spre o nouă viață!

...Mult mai târziu, pământenii se împăcaseră cu vântul - și muriseră - iar mii de ani mai târziu, glorioasele lor nave argintii fură îngropate definitiv în coralii albi, plini de dragoste eternă și cosmică. E adevărat, a fost odată un om, un pământean care a vrut să construiască o

biserică acolo, pe acea planetă străină pentru el, numită Archaeus. Și chiar a ridicat-o, dar din interiorul său, înafară, la propriu, localnicii l-au ajutat întru aceasta, sublim și inimaginabil deopotrivă, până a fost înglobat el însuși în coralul ființei și ființării. Pentru că noi toți credem în vant. Iar vantul ne face liberi.

În scurt timp, în câteva veacuri, Orașul-orgă de coral fu gata. El concrecuse ca un melc gigant, în jurul Omului-Biserică. Iar cântecele sale, și ale vântului, deopotrivă, începură să cutureiere universul.

Iar pe Archaeus vântul bătea - ca la început și ca întotdeauna și ca la sfârșitul veacurilor pe care le vom prinde cu toții, sub o formă sau alta. Pentru că, trebuie să știm, acum, sămânța de *Coral*, crește în noi, oameni din Archaeus sau oameni din cer, fără să o simțim, încă. Lunga călătorie a acelor ființe venite de pe Pământul lor de pe care corali au dispărut, nu a fost în zadar. Nimeni nimic nu a pierdut, chiar dacă nu a mai rămas nimeni și nimic din navele și numele lor. Nu fi trist. Sunt - și vor fi mereu - așa cum spune vântul - atâtea *alte* jocuri în care poți câștiga.

Break (scenariu)

Pre-generic: o mână stângă ridicând o minge de volei, dreapta lovind-o pentru a servi; în secvența a doua, mingea lovește fileul. În prima secvență se vede o parte din trupul jucătorului. În cea de-a doua se vede chipul pe care se citește nemulțumire – e chiar eroul. Se repetă secvența ratării de încă două ori, intercalată cu informațiile de generic. Filmul începe cu un prim-plan pe fileul de volei.

Imaginea se departează și în cadru apar două fete jucând badminton peste fileul de volei. Joacă la fel ca niște începătoare, ratând cea mai mare parte a loviturilor. Atunci când nu ratează, mingea nu ramâne în aer mai mult de două-trei schimburi.

Pe linia albă a terenului de volei s-a adunat un grup ad-hoc de suporterii care însoțesc jocul fetelor cu interjecții ironice sau de încurajare, scoțând sunete grotești, exagerate. Tinerii sunt costumați de manieră punk, remarcându-se prin violența vestimentară și prin expresiile tâmpite ale fețelor, ca și prin gesturile lor necivilizate (scuipă, se scobesc în nas etc.).

Mai mulți dintre ei mestecă gumă de mestecat. Unii stau în picioare, alții sunt așezați pe jos.

Pe băncile din tribună, dincolo de gardul de plasă al terenului de sport, s-a așezat un tânăr care stă și privește la jocul fetelor, cu bărbia sprijinită în mâna stângă. Privește mai ales la fata aflată cu spatele spre el. Tânărul e singur în tribune. Transfocare prin racheta fetei care se pregătește să servească și prin plasa gardului pe fața eroului.

Jucătoarea îl vede într-un moment când se întoarce ca să ridice fluturașul. Își dă seama că este privită și începe să-și studieze mișcările, încercând să joace mai bine, ceea ce și reușește. În secvențele următoare, fata își găsește mereu motive să se întoarcă spre a se convinge că e urmărită: ba așezându-și o șuviță rebelă de păr, ba privind după soare sau după un nor, ba făcându-se că se uită spre allee spre a vedea dacă nu apare cineva imaginar.

Jocul continuă în încurajările zgomotoase și grotești (a se vedea exprimări ale bucuriei sau surprizei, dar într-un mod nepotrivit) ale suporterilor, care, de altfel, se pare ca sunt chiar prietenii celor două – până când unul dintre ei observă schimbul clandestin de priviri. În timp ce grosul suporterilor urlă încurajator, fiind în egală măsură suporterii amândurora, punkistul care a observat schimbul de priviri ale celor doi îl privește insistent pe băiatul de pe bancă.

Cu o lovitură de cot, îl face atent și pe colegul de lângă el. Peste puțin timp, întreg grupul de baiieți privește acum spre tribună. Șușotesc între ei și se pare că pun la cale ceva care nu va fi prea plăcut pentru tânărul intrus. Jocul fetelor îi interesează din ce în ce mai puțin.

Fata care participase la schimbul de priviri își dă seama de pericolul în care se află băiatul și pe fața ei se citește îngrijorare. Grupul de suporteri se adună într-un cerc luând o hotărâre, după care, cu gesturi violente și decise, ies pe poarta terenului de sport, îndreptându-se spre tânărul din tribune.

Fata a încetat să mai joace și privește îngrijorată spre ei, apoi spre el.

Este momentul în care, din cealaltă parte a tribunelor apare o a treia fată, care se îndreaptă grăbită și zâmbitoare spre tânăr. Acesta o vede și se ridică întâmpinând-o cu afecțiune, prinzând-o pe după umeri și sărutând-o. Se îndreaptă amândoi în direcția din care venise cea de-a treia fată.

Grupul de golani, ajuns la mijlocul drumului, se oprește descumpănit. Nu se așteptau la așa ceva. Imaginea insistă pe surpriza și dezamăgirea lor.

Cu atât mai mult se citește dezamăgirea și părerea de rău pe fața fetei care juca badminton. Aceasta privește lung în urma celor doi, cu racheta într-o mână și cu fluturașul în cealaltă, în timp ce partenera ei de joc, de cealaltă parte a plasei, își leagă un șiret – ea nu observase nimic din ceea ce se întâmplase.

Cei doi ajung la ieșirea din tribune și el o ajută să urce parapetul spre alee. În timp ce o sprijină, întoarce capul privind-o pe tânara jucătoare. Privirea ei, apoi privirea lui încheie filmul.

Burocratiland

Ciclul Burocratiland SF (kafkian-SF)(citește și povestirea cu același nume, a lui S. Lem)
(1987)

BurocratiLandia

I. Copilul educat

Copiii se joacă de-a funcțiile. Sau: mai mulți stau și strigă ura, iar unul trece prin fața lor.
(remember 451 Fahrenheit) cum i se spune unui copil despre cineva că e periculos pentru că gândește sau visează etc.

II. Coadă (SF-F)

Un tip care stă o viață întreagă la COADĂ ca... să ajungă la cimitir. Dar nu e cimitirul bun, cimitirul lui, la care fusese arondat. Nu poate muri încă, trebuie să mai stea o dată la coadă...
[Coadă (la magazine) e special concepută pentru a nu le da oamenilor timp de gândire, ca să nu aibă timp liber]

III. Liftul (poveste de gruață, F)

Se hotărâsc să ia liftul rapid în locul celui lent, deși stătea doar la etajul 13. Liftul de toate

zilele, loc al groazei. Aude zgreptănături deasupra. Parcă vede o labă neagră în fața gemulețului, găurelelor respective din ușă. Își amintește de știrea din "Scânteia" cu femeia de serviciu rămasă în liftul unui zgârie-nori american două săptămâni, care a mâncat de foame cârpele ude din căldare. ...Și liftul merge, merge mereu, mereu mai accelerat, mai mult decât ar trebui în mod normal, mai sus sau mai jos, cine mai știe, se duce la dracu'.

IV. O parabolă despre slugărnicie, gen bancul amar: "Cu ce ne spânzurăm, Tovarășe Director: cu frânghie de acasă ori ne dă de la fabrică?"

V. O povestire din punctul LOR de vedere. O feerie - raiul birocraților. Și o variantă sumbră, pentru ei - viitorul negru, fără birocrăție. Burocrațiland - obsesia și filosofia ȘTAMPILELOR.

VI. Birocrații sunt și ei oameni, suferă și ei ca și noi din cauza hemoroizilor sau a birocrăției, când trebuie să se ducă la alte ghișee. Îi cheamă, aproape ca și pe noi, Popescu de la 14, Ionescu de la devize. Ei au fără excepție burtă, chelie, ochelari și mâini umede. Ei se "mănâncă" între ei, își fac reciproc șicane, se îmbrâncesc în ascensor, se toarnă și își fac rapoarte, știu să sape ca niște buni birocrați etc.

VII. Ceva ca o pictură de Dali povestită. Story-ul complicat al unui funcționar și a biroului său uriaș cu sute de sertărașe, ușițe, cu sute de chei, cifruri și compartimente dosite, seifuri. Un

"se retire" care devine societatea.

Și burghezii și muncitorii au devenit între timp funcționari, într-un complex și subtil Burocratiland. A lucra înseamnă a verifica și a semna! A completa hârtii, formulare etc. Toți fac asta. De lucrat, lucrează mașinile. Birouri imense, superdotate. Toți lucrează pentru Societate, care este: 1) transnațională, transplanetară și universală 2) dintotdeauna și vesnică. (Nu cumva?) Dumnezeu este Șeful cel Mare. Și până la Dl. Zeu te mănâncă Sfinții. Și birocrația Vănilor. Și Șeful de Scară, care nu este altcineva decât Ioan Scărarul.

Pegas

*E la geam!! Du-te și prinde-l, îmi spusese Mona, convinsă că voi face dreptate. La urma urmei, ce dreptate și a cui dreptate? Deodată îmi dădeam seama că ajunsesem de cealaltă parte a zidului. De cealaltă parte, pentru că mai fusesem aici ca elev, adus de un coleg de care mi-era mai puțin frică pe atunci (când nu era elev, era un golan-din- zona-căminelor), și care îmi vorbea adesea de "baia studentelor". ...Era intuneric deja când am ajuns în spatele căminelor de fete. Ne strecurarăm printre copaci până sub geamuri, fără să scoatem nici un zgomot și, odată ajunși aici, Pegas – așa îi spuneau toți cei din clasă - săltă pe marginea foarte îngustă de la baza clădirii, privind înăuntru. Nu știam ce să fac. Auzeam zgomotul dușurilor și glasuri de fete, râsete. Urcă, îmi spuse Pegas. Era momentul meu de inițiere. *Vino să vezi, am prins o zi bună!* M-am agățat de pervazul de tablă și am încercat să mă salt. Tabla a făcut un zgomot îngrozitor iar eu mă făcusem alb de spaimă. Pegas sărise în iarbă, la fel de speriat. *Ce faci, prostule? Ascunde-te!* Picioarele mi se muiaseră, rămăsesem lipit de perete, așa cum căzusem. Dintr-un salt am fost lângă Pegas. *Dacă ne aud, cheamă paznicul. Putem ajunge la miliție și înfundăm pușcăria!* Stăteam întins pe burtă în iarba înaltă, frecându-mi cotul julit,*

care începuse deja să mă doară. *Putem ajunge chiar la ocnă!* aprecie competent Pegas. Îmi venea să plâng. De ce mă adusese aici? Acum puteam fi prinși... S-ar fi aflat la școală. Colegii. Exmatricularea. Părinții... Să plecăm! Îmi venea să-i strig. Nu avem ce căuta aici, nu avem ce vedea. Dar n-am plecat și nici nu aveam dreptate. Aveam ce vedea: Pegas mă împinse de fund ca să pot urca. În fond, eram în gașca lui, dacă voia să împarta Raiul lui privat cu mine. *Agățate de gratii*, îmi spuse. *Așa n-o să faci zgomot.* Agățat cu amândouă mâinile de gratiile metalice de la fereastră, cu pantofii sprijiniți de marginea de beton ieșită înafară, m-am trezit sus. Primul lucru care m-a izbit a fost mirosul de apă fierbinte și de mușchi și de abur amestecat cu parfum de săpun fin, de șampon și de o mie de alte lucruri necunoscute și tulburătoare. Mi-am apropiat ochiul de gaura făcută în tabla care ținea loc de geam - *ca să nu-l spargă bagabonții*, îmi explicase odată Pegas, - pe acolo pe unde ieșea un fir subțire de abur, și am privit înăuntru. La început n-am văzut decât o mare cameră plină de ceață galbenă; galbenă din cauza becului murdar și aburit din tavan. Apoi am văzut prin abur prima fată, și, imediat, pe a doua, care intra atunci în una din despărțituri, sub duș. Prima pusese piciorul pe o bancă și se ștergea cu un prosop, țin minte și acum, roșu. Avea sânii foarte mari, lăsați și, în general, era destul de grasă. Sunt convins că avea și un început de mustață sub nas. Era goală de tot, dar

stătea pe jumătate întoarsă cu spatele. Fundul îi atârna slăninos. Ușa băii s-a deschis și a intrat o altă studentă, într-un capot verde, cu un prosop și încă ceva în mână. Și-a deschiat unul câte unul nasturii, până jos, apoi, cu o singură mișcare, își scoase chiloții, băgându-i în buzunarul capotului. Mă sileam din răspuțeri să privesc prin deschizătura mică a geamului. Avea părul șaten, foarte lung, căzându-i pe umeri. Ba nu, brunet. Adică.. nu mai țin minte. Cred că șaten totuși. Dar sigur era lung. Întoarsă acum cu spatele spre mine, a dezbrăcat capotul și l-a agățat în unul dintre cunile bătute în perete. Rămăsese goală ! Vedeam clar linia dulce pe care o descriau vertebrele. Chiar gropițele dintre ele – era atât de aproape! - și șoldurile i se rotunjiseră atât de fin. Picioarele prelungi, cu pulpele cabrate. S-a întors spre mine. Nu mă vedea, dar mi-a zâmbit, sunt sigur. Sâniile aveau sfârcuri mai închise la culoare, maro și erau întorși în sus și puțin trași spre brațe, din cauza propriei lor greutate, iar coapsele ușor contractate. Exact ca o amforă! Am gândit în clipa aceea, țin bine minte. Era banal, dar era așa. Era chiar așa. Sângele alerga prin mine ca într-o pompă sub presiune. Mi se uscască gura. *Hai, coboară. Mai lasă-mă și pe mine*, mă trase de la fereastră Pegas, și apoi, când coborâsem: *Ei, ai văzut și... "aia"?* Spune, ai văzut? Da, am văzut! *Și cum era?* Ca o blăniță, am răspuns eu, exact ca o blăniță de jder sau de vulpe. Da, de vulpe. *Du-te la colțul căminului*, mă trimise Pegas. *Stai*

de șase. Dacă vine cineva, fluieri și fugim.

xxx

Tremuram din toate încheieturile. Abia puteam păși. Fusese... fusese atât de repede, atât de... Am ajuns la colț și am început să pândesc. Nu venea nimeni. Studenta aceea goală era cea mai frumoasă fată pe care o văzusem în viața mea, o vedeam mereu, întoarsă spre mine, zâmbindu-mi, goală, dăruindu-mi-se, dăruindu-mi-se? Abia acum, peste timp, îmi dau seama că Mona seamăna bine cu ea, și că adevarata clipă în care m-am îndrăgostit de Mona a fost când am dezbrăcat-o și am văzut-o pentru întâia oară goală. Avea părul la fel de lung și de șaten, iar sânii îi erau ușor trași spre brațe, săni cuminiți cu sfârcurile întoarse obraznic în sus, îi spusesem. Și coapsele. O amforă pe nisipul mării. Mi s-a părut frumos. Dar după aceea mi-am dat seama că suna banal. De fapt, pentru asta nici nu existau cuvinte! M-am întors să văd ce face Pegas. Pegas se ținea cu o mână de gratii, iar pe cealaltă și-o băgase în pantaloni. Vedeam destul de bine cum și-o mișcă repede și sacadat, privind avid prin gaura făcută în geamul de tablă. Știam ce înseamnă asta și brusc l-am disprețuit, mi-a fost greață de el și de locurile lui secrete, unde puteai vedea studente goale. Am tușit, ca să-i atrag atenția. Pegas și-a smuls mâna din pantaloni, a sărit de la geam și a venit spre mine. *Ce e? Vine cineva?* Nu, i-am zis. Hai

să plecăm. *Tocmai acum*, spuse el nemulțumit. *Dacă vrei, du-te tu. Eu mai rămân.* Și am plecat. Mă îndrăgostisem de studenta aceea goală și am iubit-o totdeauna. Odată, în sala unui cinematograful, în pauza aceea scurta dintre completare și filmul propriu-zis, când toți întârziații veniți între timp se îngrămădesc să mai prindă un loc, mi s-a părut că o văd. Era doar cu câteva rânduri mai în față. Pegas bănuia că o mai vazusem, și în afara acelei lumi galbene, dar eu m-am făcut totdeauna că nu știu nimic. Pe urmă mi-a fost milă de el. Deși, dacă ar citi aici ce am scris despre el, m-ar bate. Poate, pur și simplu, nu avusese noroc, și de aceea începuse să facă asta. Ori, în ciuda aparențelor, iubea poezia. Poate eu nu eram decât unul din nenorociții care nu gustau solitudinea și misterul. Poate fusese o întâmplare. Pegas a rămas iarași repetent în anul acela. M-am întâlnit nu demult cu el. Mi-a spus că este muncitor, dar nu prea arăta: avea jeanși, ceas cu afișaj digital și mai mulți dinți de aur în gură. Tocmai venea de la mare. Plecase în mai și se întorcea în august. Eu avusesem două restanțe: rămăsesem acasă toată vara. Avusese oare un concediu atât de lung? M-a întrebat dacă nu mă interesează ceva reviste porno. O foaie bucata. Dar brichete Ronson?

...Am dat ocolul căminului, după ce mersesem prin iarbă, fără să fac zgomot, și, brusc, am ieșit de după perete, în spatele clădirii. Dar la geam nu mai era nimeni. Am mai auzit doar

un zgomot nedeslușit de pași, alergând, pierzându-se printre tufele dese care creșteau sub ferestre. Și apoi liniște. Ce dracu aș fi făcut cu el, dacă-l prindeam? am gândit abia în clipa aceea. Ce puteam să-i fac? Să-i dau câteva șuturi în fund? Și apoi, la urma urmei, ce pierdeau fetele din asta? Mai nimic. Pe toți dracii, ce pierdeau ele și ce pierdea el? Căci nu fetele pierdeau cu adevărat, ci chiar el! Ar fi trebuit totuși să fug și să-l prind. Să-I sperii măcar. Poate n-ar mai fi avut curajul să revină aici. Trebuia să fac asta pentru că, poate, dacă atunci i-ar fi vorbit cineva lui Pegas, ori măcar I-ar fi speriat de moarte, drumul său ar fi fost altul. Ar fi terminat, de pildă, opt clase sau chiar liceul. Trebuia să o fac pentru că, agățat acolo de gratii, cu spaima în oase, cu mâna în pantaloni, cel care fugise, eelălalt, pierdea cea mai de preț carte de joc a sa. O carte de joc pe care cei mai mulți o numeau, pretențios și inconștient, demnitate, dar care, de fapt, era mult mai mult decât atât. Necunoscutul acela trebuia scos din întuneric și singurătate, trebuia tras de cealaltă parte a zidului. Ori poate era și el un poet, ca și mine? Ah, și Mona asta, care mă trimisese aici fără să știe ce vrea...

(publicată în *Convorbiri literare*)

Vis

Când eram mic, consideram viața un vis. (Acum, mai livresc, un film.) Somnul desigur era un vis în vis. Dar trebuie să mă trezesc, cândva, la realitate. Când mor?

Viața vis -- moartea viață.

Nesomnul este cel mai ieftin drog. Sau apăsatul ochilor.

Despre tipul căruia îi revin visele! (Înainte morții). De mult timp, nu mai ținea minte nimic dimineața din ceea ce visase. Se trezea cu un gust ciudat pe limbă: ca o mâncare interesantă ce îi fusese servită în timp ce era cu ochii legați. Cum s-o descrie? Cum s-o denumească? Putea doar s-o uite, nu să și-o amintească.

Și iată că acum visează din nou. Un orb care e "maestru de lumini", dăruind oamenilor un multi-show cu cele mai splendide culori, lumini, artificii, lasere -- deși el însuși nu le vede. Dar le creează, le simte, le dă celorlalți.

Când eram mic, adormeam intenționat după masa de seară, ca să fiu dus în brațe și dezbrăcat și așezat în pat.

Semne. În copilărie vedeam (am văzut-o de cel puțin 3 ori) CIOARA cu un clopoțel mic legat de picior. Ea apărea înaintea unui eveniment. O văd pe ea și urmează momentul. Dar e prea târziu ca să fac ceva.

Alt semn: un zmeu (de hârtie) care zbura singur, se răsucea, se zbătea, cu coada și sfoara atârând de el la o înălțime amețitoare. De fapt și zmeul era enorm.

Tot semn. La moartea bunicii, țin minte că am văzut o cadă de biscuiți - de dat de pomană.

(Fragment de jurnal, circa 1977)

Zarurile de stele ale timpului (pagina de manuscris)

ZARURILE DE STELE ALE TAMPULUI

1.

Sărbătorile vibrațiilor imperceptibile. A parca, ca și cum ^{planeta/stea} ~~planeta~~
ar fi respirat adânc. Fișorul prin gravitații ale unscilor porțione de
profundă gârlindându-se pe perechi. Izometria așeză curgând prin abataje
și; peste toate, simțind răsunetul ale intuițiilor, înconjurat marea.
Tăcându-se se respiră, cum oare puterice. Dar marea sună dintr-o altă parte:

sa, desigur, doar una din obiectivitate desleian in explicabil. Ultimul
nivel in infogea este unii adine orientante de explicatare

In lamina fierbinte a butoilor de ^{reflexivitate} ~~paratone~~, oamenii incearca
fara oprire ~~expozite~~ ^{Dirijate in indominate,} ~~trondete~~ de extractie expozam igiani subtile de

~~fluid~~ ~~sub~~ ~~presiune~~, ce izbesc in furie stinca,
lasand in urma ^{trandee ca de vici} ~~fluid~~ ~~si~~ ~~strucam~~ ~~si~~

turbisane adingite, asprate de gurile de reculare. Curbitele ~~si~~ ~~capet~~
de minitore

Repere ale vieții și operei Cronologia

9 martie 1957 Se naște la Butea, în județul Iași, Dan Merișca. Este fiul lui Constantin-Matei Merișca, profesor de Română (21 martie 1927-31 iulie 2003) și al Luciei Merișca, învățătoare (n. Iftimie, 18 iulie 1932-25 decembrie 2014). Tatăl, fost deținut politic, supraviețuitor al închisorii de la Pitești, avea substanțiale preocupări de cercetare istorică și filologică, intelectuale și culturale, era un fin bibliofil. A publicat, între altele, semnând Costin Merișca, lucrări valoroase despre detenția politică și despre regimul comunist, intrate în bibliografia domeniului. Fratele lui Dan, Lucian (n. 20 aprilie 1958), absolvent al Facultății de Stomatologie a Institutului de Medicină și Farmacie din Iași, implicat de mic în toate proiectele lui Dan din domeniul cultural (nu numai SF) și din jurul acestuia, este scriitor (unul dintre cei mai buni autori SF români), publicist și realizator radio. Această frumoasă tradiție de familie continuă; fiul lui Lucian Merișca, Dragoș-Sebastian (n. 23 iulie 2003), a debutat în 2010 cu un volum de povestiri (vorbite de autor între 1 și 6 ani, transcrise de tatăl său). Numele Dragoș a venit din ficțiune în realitate: Lucian și Dan au folosit pentru texte scrise împreună pseudonimul Dragoș Mondian.

1964-1972 Urmează studiile primare și o parte din cele gimnaziale la Târgu Frumos (jud. Iași). Elev eminent și cititor avid, începe să scrie literatură, participând și la ședințele cenaclului local “Miorița”. **Își încheie studiile gimnaziale la Iași.** Pentru a înțelege cadrul

formativ al copilăriei lui Dan, trebuie să începem cu începutul: familia de oameni ai școlii și ai cărții, competiția mimetică în care se angajează cu un frate la fel de înzestrat, mai mic numai cu puțin peste un an. La fel de importantă este ușurința de a ajunge la cărți: de la cele din biblioteca familiei la cele din biblioteca școlii și a orașului. În epocă, dincolo de evidenta cenzură a statului-partid, clasicii români și străini apar în ediții ieftine de masă, adesea cu un aparat critic din care, după depășirea aproape automată a unei propagande în care nu credea nimeni, se putea învăța serios, deși niciodată liber și cuprinzător ca în Occident. Tot răspândite (până în librăriile modeste și bibliotecile școlare marginale) sînt lucrările de știință, știință popularizată, cultură generală, chiar de cultură înaltă umanistă și tehnico-științifică. La radio și la televiziune, în cercuri, cenacluri și cluburi ale elevilor, oferta informativă-educativă, însoțită de un vast program de competiții (concursuri, olimpiade etc.), este permanent completată, totul alcătuind un sistem și încurajînd un ethos al lecturii averse și al studiului enciclopedic. Din păcate, debușul socio-profesional al celor mai buni absolvenți, o vreme asigurat și uneori favorizat de un început de meritocrație, avea să fie treptat afectat de revenirea regimului spre o politică de cadre contraproductivă și, în final, de intrarea în colaps a lumii socialismului/comunismului de stat.

1969 Debutază editorial cu poezie într-o antologie a elevilor coordonată de Tudor Opreș. Va mai fi publicat astfel în 1972 și 1979, va fi remarcat, va primi premii, va apărea tot mai frecvent și în periodice, atît în cele pentru elevi și studenți, cît și în cele profesioniste. Totul anunța în cazul lui Dan o carieră literară clasică, deși primele sale texte desprinse de

manierismele vârstei începeau deja să iasă din tipare și să experimenteze la limitele paradigmei neomoderniste a epocii. Aceste experimente aveau să continue pînă la capăt, purtîndu-l treptat pe Dan către alte discursuri și alte universuri. Astfel, deși cititorul Dan Merișca a parcurs mereu marea literatură și științele clasice, chiar dacă devenea tot mai preocupat de toate domeniile alternative, vechi și noi, autorul și activistul cultural cu același nume se îndreptau decis spre *altceva*.

1972-1976 După un dificil examen de admitere trecut cu brio, devine **elev la Liceul Internat “C. Negruzzi” din Iași**. Puțină lume mai știe astăzi că numele inițial al instituției, înființată în 1895 la inițiativa lui Spiru Haret, era simplu: Liceul Internat. Elevii, recrutați din toate clasele sociale și din toată Moldova, ba chiar din tot spațiul românesc, erau *interni*, adică locuiau la internatul liceului, *externi*, dacă locuiau în Iași cu familia ori în gazdă, sau *semi-interni*, atunci cînd doar dormeau acasă ori în gazdă, participînd la toate celealte activități alături de interni, de la masă la *meditații*, ore de învățare colectivă supravegheată și uneori îndrumată de profesori și pedagogi. Această formă de educare și socializare intensivă se păstra, cu schimbările inevitabile, în anii 1970, iar Dan Merișca este și un produs al ei, de la spiritul de camaraderie la cel de competiție. Dan a locuit la internat pînă la mutarea familiei în Iași. **Colaborează la cenaclul și revista liceului, *Corolar*** (pe care apoi le și conduce), îndrumate de profesorul de Română Ion Manolache, intelectual și educator de vocație, format în perioada interbelică. Dan era un elev bun, cu rezultate peste medie la științe, dar strălucea cu adevărat la orele de Română, predate de mai tînărul profesor Puiu Filipescu (acesta îndeplinea și rolul de

diriginte; a preluat revista și cenaclul la pensionarea lui Manolache). Deși publica în *Corolar* și în multe alte locuri, Dan s-a alăturat încă din liceu unor proiecte alternative, pe unele inițiindu-le. Unul dintre ele, revista manuscrisă samizdat *Bulevardul* (1972-1973), conținea mai ales benzi desenate satirice, în majoritate desenate de Sorin Antohi, având drept personaje pe unii dintre profesori. Cea mai importantă astfel de inițiativă a fost însă revista samizdat *Major* (1974), caligrafiată și ilustrată de Sorin Antohi, inițiată împreună cu Dan și colegul de clasă Sorin Simion, mai târziu membru al mișcării SF, gazdă generoasă (de la pivniță și cămară la bibliotecă și discotecă) pentru un număr incalculabil de persoane din toate mediile cultural-artistice. Revista, serioasă și conștient subversivă, care a fost rapid fotocopiată și circula chiar înafara liceului, a fost oprită și confiscată de Securitate. A fost primul contact frontal al lui Dan și al colegilor săi cu fața ostilă a regimului. Pentru un fiu de fost deținut politic la Pitești, experiența a fost dublu traumatică. Dan participa deja, alături de alți colegi de liceu (Sorin Antohi și alții, din ani mai mari), la cinaclurile pentru elevi și studenți din Iași ai acelor ani, începând să-și facă un nume de autor și de critic. În cadrul liceului aveau loc întâlniri colegiale care se apropiau treptat, prin paleoastronautică, științe de frontieră, astronomie și altele asemenea, de o tematică propriu-zis SF. Atunci a avut Dan și ideea unui cenaclu specializat, de fapt tot enciclopedic, dar având o preocupare sistematică pentru SF. Locul potențial al aceluia proiect părea de la început a fi Casa de Cultură a Tineretului și Studenților (CCTS, azi Casa de Cultură a Studenților, CCS), deja cunoscută prin participarea la inițiative similare la nivel municipal. O singură dimensiune lipsea aproape total din orizontul formativ al acelor adolescenți: dimensiunea spiritual-religioasă. Deși unii, puțini, aveau rudimente de educație

religioasă din familie, evitau să vorbească despre asta. Și nu neapărat sau nu numai de teama unor represalii, fiindcă regimul, în principiu ateist, era inconsecvent: aspru cu neoprotestanții, numiți *sectanți* și tratați ca delincvenți, tolera marile Biserici, favorizând-o pe cea Ortodoxă (în care readusese forțat și pe credincioșii Bisericii Greco-Catolice) și acceptând formele cutumiare/ocasionale de practică religioasă. Pentru majoritatea celor născuți în România anilor 1950 și 1960, formați în anii 1960-1980, rolul orizontului spiritual-religios a fost jucat adesea de un fel de fuziune a științei pozitivistice cu ideologia progresistă și cu gnoza modernistă. Pentru mulți, SF-ul a fost, cel puțin în situațiile de rutină, un înlocuitor (mai mult sau mai puțin rudimentar) al spiritualității, chiar al religiei. Regimul specula și orchestra această susbsituție, promovind *literatura de anticipație tehnico-științifică*. Un mare succes ideologic în anii 1950-1960, amintita substituire a început să se erodeze în anii 1970, când resurecția ambiguă și dirijată a culturii interbelice în spațiul public a readus în atenție religia tradițională și spiritualitatea antimodernistă, în special în jurul figurii și legendei lui Mircea Eliade (operele sale de istoria și filozofia religiei, tipărite în tiraje de masă ori distribuite pe liste oficiale, deși fetișizate, nu erau totuși citite serios de prea mulți, fiindcă necesitau o pregătire foarte greu de obținut în context). Anii 1970-1980 au marcat și un fenomen suplimentar: resurecția ezoterismelor și ocultismelor, a tuturor formelor de spiritualitate alternativă metaistorică. Astfel, operele lui Guénon și Jung, cele ale marilor mistici tradiționali și moderni, pentru a da numai exemple esențiale, au reînceput să circule clandestin (dar în cercuri destul de mari), alături de toate inovațiile contemporane ale curentelor și sincretismelor New Age. Fenomenul a fost insuficient discutat în cadrul istoriei SF-ului

românesc, dar este central. Iar Dan Merișca l-a cunoscut, trăit, propagat. SF-ul era (și este) într-adevăr un teren perfect pentru întâlnirea spiritului prometeic al științei și tehnologiei cu neognozele erei atomice și spațiale. Cu tot controlul “de partid și de stat”, cu toate ingerințele Securității, cu toate dificultățile de acces la idei și ideologii occidentale, acestea din urmă și-au croit drum pînă în adîncurile României național-comuniste, unde o mulțime de oameni visau, sperau, așteptau într-o aproape deplină, dar ocazional fertilă și în orice caz salutară, confuzie culturală. În aceeași ordine de idei, anul simbolic 1970, vîrfurile unor inițiative de pace globală și al unor organisme precum Clubul de la Roma, specializate în gîndirea viitorului întregii omeniri și al mediului său de viață, consacrase în toată lumea Războiului Rece un fel de consens asupra unor idei cum ar fi convergența sistemelor (capitalist și comunist), moartea ideologiilor, inevitabilitatea unui viitor planetar comun în care știința și tehnologia urmau să rezolve (sau să fi rezolvat deja) probleme eterne și crize endemice din domenii precum alimentația, energia, demografia, educația, sănătatea, politica, societatea, religia etc. Deși acest consens asupra viitorului planetar, chiar cosmic, era ipocrit, fiind folosit cu viclenie împotriva adversarului geopolitic ireductibil, el subîntindea o nouă cultură transnațională a progresului infinit (în care SF-ul avea un rol de prefigurare, anticipare, chiar profetie), o viziune idealistă care aducea speranțe, nu numai mîngîiere, pînă în lagărul socialist, pînă în România. În anii 1980, această *Weltanschauung* afirmativă fusese înlocuită peste tot de un nou pesimism cultural/civilizațional, rezumabil prin celebra formulă *No Future*, iar în România național-comunistă, intrată în criză profundă, devenise o fantasmă delirantă și oarecum subversivă. Dar amintirea momentelor în care se mai putea spera era încă intensă, deci nici

speranța nu era cu totul imposibilă. Dan trăia, ca mulți dintre prietenii săi, în acel purgatoriu, conștient de natura lui distopică, dar așteptând reintrarea într-o istorie mai clementă.

1976-1977 În iulie 1976, **Dan reușește la concursul de admitere în Facultatea de Electrotehnică** a Institutului Politehnic din Iași. Din toamnă pînă în vara următoare, **stagiul militar TR** (termen redus, nouă luni) la Buzău, unde prinde și cutremurul de la 4 martie 1977, unde a ajuns chiar la niște ședințe de cenaclu literar, mai întîi la UM 01671, apoi la UM 01640. În a doua a stat mai puțin și s-a simțit mai bine, în ambele a încercat, fără mare succes (potrivit propriilor evaluări exigente), să anime un cerc și serate cu tematică literar-cultural-muzicală. Dincolo de orele de instrucție, citea mult și variat, schița eseuri, povestiri SF și alte proiecte (inclusiv un roman). De pildă, un articol despre tahioni din revista *Știință și tehnică* i-a inspirat în aprilie 1977 considerații ingenioase, fertile literar, despre timpul invers. Dar lecturile literare de bază rămîneau cele din marea literatură clasică, modernă și contemporană (și românească, și străină). Într-o atmosferă de *spleen* și claustrofobie, descrisă și deplînsă în corespondență, Dan putea totuși asculta muzică de tot felul, vedea filme, discuta cu unii dintre cei mai înzestrați camarazi de arme. În plus, făcea planuri de viitor, căuta momente de meditație solitară (avea să le regrete mereu pe cele din armată), ajungea în permisie la București ori Iași, coresponda susținut.

1977-1982 Studiile universitare, absolvite cu diplomă de inginer. În toată această perioadă, deși s-a menținut la un nivel onorabil ca student, Dan a fost mult mai preocupat de

perfecționarea sa cultural-literară, precum și de construirea unui cadru în care aceste preocupări se puteau împărtăși, dezvolta, chiar profesionaliza. CCTS, deja evocată, a devenit un fel de a doua casă a sa. O știa cel puțin din 1975, avea să-i cunoască toate ungherele. CCTS adăpostea și redacția revistei *Opinia studentească*, în care Dan avea să fie activ pînă la capăt. Contactul său inițial acolo a fost Liviu Antonesei, care le-a și comandat în 1978, lui Dan și lui Sorin Antohi, primele colaborări, dîndu-le și legitimațiile (false) de ziariști cu care au participat la legendarul Colocviu de poezie din acea toamnă. Dan a colaborat și la *Dialog* (revista Universității “Al. I. Cuza”), precum și la cea de-a treia revistă studentească ieșeană, *Viața Politehnicii*. Tot CCTS a fost locul în care Dan a încercat, după nefericita și decisiva experiență cu *Major*, să producă un fel de ambigue samizdate aproape semi-oficiale, alternative dar tolerabile, inofensive la prima vedere, dar căutînd să profite de orice neatenție a cenzurii, în special prin inventivitate și spirit ludic (pînă la un fel de neo-dadaism, reminiscență a unor pasiuni din liceu), pentru a-și plasa cel puțin minime accente, dacă nu de-a dreptul rînduri, propoziții, fraze subversive – celebrele *șopîrle*. Practic, toate publicațiile scoase în cadrul CCTS și în locuri afine, de la cele fotocopyate (cum ar fi foile Festivalului de Artă Studentească, *Sol domol*, ca să nu mai vorbim de periodicele SF foarte cunoscute: *SF contact* și suplimentul său, *Quark*) la cele tipărite (ca *Holograma*, supliment *Dialog*, și *Spații enigmatice*, supliment *Cronica*), aveau să fie marcate de această formulă, deopotrivă esopică, ludică și subversivă (chiar dacă nu eroică, radicală ori disidentă). Formula aceasta de libertate supravegheată, caracteristică României ceaușiste, funcționa în interstițiile, marginile și pauzele de respirație ale Leviathanului comunist, nu frontal, la vedere, pînă la capăt. Nu era

deci vorba (decît foarte rar, iar în mediul SF propriu-zis, în care politicul era sufocat de *escapism* și de un fel de ingenuitate adolescentină, cu totul sporadic) de (discutabila) *rezistență prin cultură*, ci de o *rezistență în cultură* (în sensul dat sintagmei de Gabriel Andreescu). Era totuși o căutare a libertății sau cel puțin un simptom ori o pregătire ale acestei căutări. Capodopera lui Dan pe acest plan este desigur numărul unic din *Fantastic Magazin*, un fel de proto-*Almanah Anticipația* conceput, apoi realizat *manual* (dactilografiere, colaje, ilustrații, machetă, fotocopiere etc.) de acest maestru precursor al unei forme de tipăritură care avea să devină posibilă numai cu ajutorul computerului. La fel a fost și cu filmele, serile de proiecții video comentate, muzica, dansul, ipotezele (pseudo)științifice etc.: deși nu erau computere personale, Internetul nu exista decît în textele SF, conceptul de multimedia sau de virtualitate digitală abia se inventau, Dan le presimțea și le prindea pe toate acestea din zbor, evoluînd cu ele, gîndind/visînd la ele încă din stadiul de schiță ori promisiune, de zvon ori de profeție. Dan trăia o frenezie a viitorului în prezent, o ebrietate a posibilelor (inclusiv a celor “laterale”, pentru a recurge la formule din studiul utopiei). În astfel de lumi ne chema el. Și ne mai cheamă.

25 februarie 1979 Inițiază și conduce grupul care a înființat **Cenaclul de anticipație** “Cenaclul de anticipație” (numele repetitiv era evident autoironic), adăpostit de diverse spații din CCTS. După doi-trei ani, numele a fost schimbat în Cenaclul Quasar. Dan i-a cerut o idee lui Lucian, acesta s-a gîndit la IQ/QI, iar de aici a ieșit Quasar Iași, apoi Quasar. Foarte repede, Cenaclul Quasar devine o referință obligatorie a domeniului, iar Dan ajunge o celebritate a

fandomului SF, își face noi prieteni în toată țara și în toate generațiile, este simultan animator, organizator, mentor, (co-)autor, intermediar, strateg, (co-)traducător, redactor, antologator etc. Sîntem deja în primul capitol al unei legende.

1981 Principal inițiator și organizator al convenției naționale SF (în limbajul codat al epocii, Consfătuirea națională a cenaclurilor de anticipație tehnico-științifică; în formula americanizată de după 1989, RomCon), găzduită de CCTS. Evenimentul, un mare succes, a fost repetat sub conducerea lui Dan în 1986 (cînd a inclus și primul simpozion universitar românesc despre utopie, organizat de Sorin Antohi), apoi – înainte de a fi prea tîrziu -- în 1991. După 1981, fandomul nostru nu mai putea fi imaginat fără Dan.

1982-1985 Repartizat ca inginer la Fabrica de Zahăr din Sascut (jud. Bacău) și la filiala acesteia din Liești (jud. Galați), continuă să fie hiperactiv în toate proiectele inițiate în studenție, lansează mereu altele. Face un fel de navetă perpetuă între aceste locuri de exil interior, Iași, București și toate localitățile unde au loc reuniuni SF ori de alt tip (consfătuiri, tabere, ședințe de redacție, concursuri, festivaluri etc.). **În 1983, transferat la Iași**, inginer la IELIF (Întreprinderea de Execuție, Exploatare, Lucrări de Îmbunătățiri Funciare). **Pînă în 1985, este în paralel un fel de angajat informal al CCTS**, de unde, sprijinit și simpatizat de toată echipa instituției și de colegii din Cenaclul Quasar, extinde în toată țara o adevărată rețea de contacte și activități.

1985-1991 Instructor la CCTS (din 1990, instructor principal și referent III). Ajunge în fine titularul postului de instructor de care ținea între altele Cenaclul Quasar, pînă atunci girat de alți angajați ai instituției, dar condus *de facto* de Dan și oblădui de directorul CCTS, Petrică Bălan, cu acordul și sprijinul președintelui UASCR (Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști) din Centrul Universitar Iași, Doru Tompea (aflat în această funcție între 1979 și 1987, cînd a fost destituit). În ultimii șase ani de viață, Dan a fost într-o permanentă efervescentă, inițiind, animînd și conducînd ori sprijinind cercuri, cenacluri, cluburi, colective, festivaluri, publicații, conferințe naționale, serii de spectacole, tabere de creație dintr-o serie lungă și dispartă de domenii pe care numai el le putea integra: SF, desigur; dar și fantastic, horror, rock, break dance, jazz, film, yoga, dans modern (urma să primească diploma de coregraf), științe de graniță, spiritualitate, holoterapie etc. Un om universal venit din Renaștere într-un viitor continuu. După prăbușirea sistemului comunist, părea că intrarea întregii lumi în acel viitor devenise iminentă. Iar Dan voia să fie mereu cu un pas înaintea oricărei schimbări în *Zeitgeist*.

21 noiembrie 1991 Moare în apartamentul său din Iași, electrocutat accidental.

Arhiva lui Dan include, între altele, pe lîngă textele deja apărute în periodice și antologii, diverse alte înscrisuri inedite (de la note de lectură și desene ori colaje la idei, proiecte și fragmente), o vastă și substanțială corespondență. Tot acest material își așteaptă încă editorul, editorul critic, exegetul – deocamdată avem numai abordări fragmentare.

Singurul său volum de autor a apărut postum; *Revoltă în labirint*, Cuvînt înainte, selecția și îngrijirea textelor de Lucian Merișca, Curriculum vitae de George Ceaușu, Postfață de Sorin Antohi, An Appreciation by Bridget Wilkinson (prima ediție -- apărută cu sprijinul lui Cristian Tudor Popescu --, București, Soc. “Adevărul” SA, 1996; ediția a doua, revăzută și adăugită -- pregătită pentru tipar de Marina Nicolaev și finanțată de Sorin Antohi --, Iași, Editura Opera Magna, 2011). A coordonat, alături de Alexandru Mironov, antologia *O planetă numită Anticipație* (Iași, Junimea, 1985).

Aceste rînduri completează textele liminare propuse de Lucian Merișca, George Ceaușu și subsemnatul în volumul lui Dan Merișca menționat mai sus. Am reluat numai numai informațiile strict necesare, verificîndu-le și adăugindu-le cu ajutorul lui Lucian Merișca, căruia îi mulțumesc și pe această cale.

Sorin Antohi

